

LBRIS

We know
books

GILBERT K. CHESTERTON

**INOCENȚA
PĂRINTELUI BROWN**

Traducere
OLIMPIA PETREA

Editura MondoRo
București, 2023

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CHESTERTON, G.K.

Inocența părintelui Brown / G.K. Chesterton ; trad.: Olimpia
Petrea. - București : MondoRo, 2023
ISBN 978-606-695-122-7

I. Petrea, Olimpia (trad.)

821.135.1

Coperta: Daniel Țuțunel

Departament Difuzare
tel. 021-211.25.00
mail: comenzi@gramar.ro

www.gramar.ro

I CRUCEA ALBASTRĂ

Între panglica argintie a dimineții și panglica verde strălucitoare a mării, vaporul a ajuns la Harwich și a dat drumul la un roi de oameni ca niște muște, printre care bărbatul pe care trebuia să-l urmărim care nu era deloc ostentativ - și nici nu dorea să fie. Nu era nimic remarcabil la el, cu excepția unui ușor contrast între veselia de sărbătoare a hainelor sale și seriozitatea formală a feței. Hainele sale cuprindeau o jachetă ușoară, de un gri deschis, o vestă albă și o pălărie de paie argintie cu o panglică gri-albastră. Fața sa slabă părea întunecată prin contrast cu vestimentația și se termina cu o barbă neagră și scurtă, care părea de tip spaniol și sugera un guler elisabetan. Fuma o țigară cu seriozitatea unui pierde-vară. Nu era nimic la el care să indice faptul că jacheta gri acoperea un revolver încărcat, că vesta albă acoperea o legitimație de polițist sau că pălăria de paie acoperea una dintre cele mai remarcabile inteligențe din Europa. Căci acesta era Valentin însuși, șeful poliției din Paris și cel mai faimos anchetator din lume; și mergea de la Bruxelles la Londra pentru a face cea mai mare arestare a secolului.

Flambeau era în Anglia. Poliția din trei țări îi luase urma, în sfârșit, celebrului infractor, de la Ghent la Bruxelles, de la

Bruxelles la Hook în Olanda; și se presupunea că va profita de ignoranța și confuzia Congresului Euharistic, care avea loc atunci la Londra. Probabil că ar fi călătorit ca un preot neînsemnat sau un secretar care avea legătură cu acest Congres; dar bineînțeles că Valentin nu putea fi sigur; nimeni nu putea fi sigur în privința lui Flambeau.

Au trecut mulți ani de când acest colos al infrafracționității s-a oprit brusc, ținând lumea în frământare; și când s-a oprit, cum s-a spus după moartea lui Roland, a fost o mare liniște pe pământ. Dar în cele mai bune zile ale sale (mă refer, desigur, la cele mai rele) Flambeau era o figură la fel de statuară și internațională ca și Kaiserul. Aproape în fiecare dimineață, ziarul cotidian anunța că scăpase de consecințele unei infracțiuni extraordinare prin comiterea alteia. Era un gascon cu o statură uriașă și o constituție sportivă; și se spuneau cele mai nebunești povești despre izbucnirile sale de umor athletic; cum l-a întors pe judecătorul de instrucție cu susul în jos și l-a pus în cap, „ca să-și limpezească mintea”; cum a alergat pe Rue de Rivoli cu câte un polițist sub fiecare braț. Se cuvine să spunem că forța sa fizică fantastică era în general folosită în astfel de scene fără vărsare de sânge, dar totuși scandaloase; adevăratele sale infracțiuni erau în principal cele de jafuri ingenioase și în cantități apreciabile. Dar fiecare dintre furturile sale era aproape un nou păcat și o povestă în sine. El a fost cel care a condus marea companie Tyrolean Dairy din Londra, fără lăptării, fără vaci, fără căruțe, fără lapte, dar cu câteva mii de abonați. Pe aceștia îi servea prin simpla operațiune de a muta micile cutii de lapte din fața ușilor oamenilor la ușile propriilor clienți. El a fost cel care a menținut o strânsă și inexplicabilă legătură cu o tânără doamnă a cărei întreagă corespondență a fost interceptată prin trucul extraordinar de a fotografia mesajele sale la scară infimizezimală pe lamelele unui

microscop. Cu toate acestea, multe dintre experimentele sale au fost caracterizate de o simplitate copleșitoare. Se spune că, odată, a vopsit toate numerele de pe o stradă în toiu nopții doar pentru a atrage un călător într-o capcană. Chiar a inventat o cutie portabilă pentru stâlpi, pe care o monta în intersecțiile din suburbiile liniștite, în speranța că străinii vor arunca în ea mandate poștale cu bani. În sfârșit, era cunoscut ca fiind un acrobat uimitor; în ciuda siluetei sale uriașe, putea să sară ca o lăcustă și să se contopească cu vârful copacilor ca o maimuță. Prin urmare, când a pornit în căutarea lui Flambeau, magnificul Valentin era perfect conștient că aventurile sale nu se vor sfârși când îl va găsi.

Dar cum avea să-l găsească? Ideile magnificului Valentin asupra acestui aspect erau încă în curs de soluționare.

Există un lucru pe care Flambeau, cu toată dexteritatea deghizării sale, nu-l putea masca, și anume înălțimea sa neobișnuită. Dacă privirea ageră a lui Valentin ar fi surprins o vânzătoare de mere înaltă, un grenadier înalt sau chiar o ducesă destul de înaltă, i-ar fi putut aresta imediat. Dar în tot trenul în care călătorea nu era nimeni care să poată fi un Flambeau deghizat, așa cum nicio pisică nu putea fi deghizată în girafă. Despre oamenii de pe vapor era deja sigur; iar cei luați la Harwich sau în timpul călătoriei se limitau cu certitudine la șase. Era un funcționar al căii ferate scund care călătorea până la ultima stație, trei grădinari destul de scunzi care s-au urcat două stații mai târziu, o doamnă văduvă foarte scundă care s-a urcat dintr-un mic orășel din Essex, și un preot romano-catolic foarte scund, venind dintr-un mic sat din Essex. Când a ajuns la ultimul caz, Valentin a renunțat și aproape că a râs. Micul preot întruchipa atât de mult esența acelor plaiuri estice; avea o față rotundă și ternă ca o gălușcă din Norfolk; avea ochii goi ca Marea Nordului; avea mai multe pachete învelite în hârtie maro,

pe care era cu totul incapabil să le strângă. Congresul euharistic absorbise, fără îndoială, din stagnarea lor limitată multe astfel de creaturi, oarbe și neajutorate, ca niște cârțițe dezgropate. Valentin era un sceptic în stilul sever al Franței și nu putea nutri nicio afecțiune pentru preoți. Dar putea simți milă pentru ei, iar acest preot ar fi putut provoca mila oricui. Avea o umbrelă mare și ponosită, care cădea mereu pe jos. Nu părea să știe care era capătul corect al biletului de întoarcere. Le-a explicat pe înțelesul tuturor, că trebuia să fie atent, pentru că avea ceva din argint adevărat "cu pietre albastre" într-unul dintre pachetele sale învelite în hârtie maro. Amestecul său pitoresc de banalitate de Essex și ingenuitate l-a amuzat continuu pe francez până când preotul a ajuns la Tottenham cu toate pachetele sale și s-a întors după umbrelă. În acel moment, Valentin a avut chiar amabilitatea să-l avertizeze să aibă grijă de argint și să nu povestească tuturor despre asta. Dar, cu oricine vorbea, Valentin era cu ochii în patru pentru altcineva; se uita cu atenție la oricine, bogat sau sărac, bărbat sau femeie, care avea peste un metru optzeci, căci Flambeau era cu zece centimetri mai înalt.

Cu toate acestea, a coborât în Liverpool Street, destul de conștient că nu a omis infractorul până atunci. S-a dus apoi la Scotland Yard pentru a-și clarifica poziția și pentru a obține ajutor în caz de nevoie; apoi și-a aprins încă o țigară și a plecat într-o lungă plimbare pe străzile Londrei. În timp ce se plimba pe străzile și piețele de dincolo de Victoria, s-a oprit brusc. Era o piață pitorească, liniștită, foarte tipică Londrei, plină de o calmitate ieșită din comun. Casele înalte din jur păreau în același timp prospere și nelocuite; scuarul cu arbuști din centru părea la fel de pustiu ca o insuliță verde din Pacific. Una dintre cele patru laturi era mult mai mare decât restul, ca o scenă; iar linia acestei laturi era întreruptă de unul dintre întâmplările

admirabile ale Londrei - un restaurant care părea rătăcit din Soho. Era un obiectiv nejustificat de atrăgător, cu plante pitice în ghivece și jaluzele lungi, cu dungi galben-lămâie și albe. Se ridica deosebit de sus deasupra străzii și, în felul obișnuit al Londrei, un șir de trepte din stradă urca până la ușa de la intrare aproape la fel cum o scară de incendiu ar putea urca până la o fereastră de la primul etaj. Valentin stătea și fuma în fața jaluzelelor alb-gălbui și le privea îndelung.

Cel mai incredibil lucru despre miracole este că ele se întâmplă. Câțiva nori pe cer se adună într-adevăr în forma unui ochi uman care privește fix. Un copac se înalță în peisajul unei călătorii incerte în forma exactă și detaliată a unui semn de întrebare. Am văzut eu însumi aceste două lucruri în ultimele zile. Nelson moare în clipa victoriei, iar un bărbat pe nume Williams ucide din greșală un bărbat pe nume Williamson; sună ca un fel de pruncucidere. Pe scurt, există în viață un element de coincidență magică care poate fi ratat mereu de către oamenii care se concentrează asupra lucrurilor banale. Așa cum a fost bine exprimat în paradoxul lui Poe, înțelepciunea ar trebui să țină cont de neprevăzut.

Aristide Valentin era un francez greu de pătruns, iar serviciile secrete franceze sunt în mod special și exclusiv servicii secrete. El nu era „o mașină de gândit”; căci aceasta este o exprimare necugetată a fatalismului și materialismului modern. O mașină este o mașină pentru că nu poate gândi. Dar el era un om care gândea și, în același timp, un om simplu. Toate succesele sale extraordinare, care păreau scamatorii, fuseseră obținute printr-o logică extenuantă, printr-o gândire franceză clară și banală. Francezii entuziasmează lumea nu prin inițierea vreunui paradox, ci prin exprimarea unui adevăr. Ei impun un adevăr banal până la limită - ca în cazul Revoluției Franceze. Dar tocmai pentru că Valentin a înțeles rațiunea, a

înțeles și limitele rațiunii. Numai un om care nu știe nimic despre motoare vorbește de motorizare fără benzină; numai un om care nu știe nimic despre rațiune vorbește de raționamente fără principii fundamentale puternice și incontestabile. Aici el nu avea principii fundamentale puternice. Lui Flambeau i se pierduse urma la Harwich; și dacă se afla cumva la Londra, putea fi oricine, de la un vagabond înalt pe Wimbledon Common până la un maestru în toasturi de statură înaltă la Hôtel Métropole. Într-o astfel de stare de ignoranță evidentă, Valentin avea un punct de vedere și o metodă proprie.

În astfel de cazuri, el a ținut cont de neprevăzut. În astfel de cazuri, atunci când nu a putut urmări calea rezonabilă, el a urmărit cu calm și cu atenție înlănțuirea momentelor lipsite de logică. În loc să se ducă în locurile potrivite - bănci, secții de poliție, locuri de întâlnire - el mergea sistematic în locurile greșite; bătea la fiecare casă goală, nu scăpa nicio fundătură, mergea pe fiecare uliță blocată de gunoaie, ocolea fiecare cotitură care l-ar fi condus fără folos în afara traseului său. El justifica destul de logic acest mod nebunesc de a acționa. Spunea că, dacă cineva avea un indiciu, aceasta era cea mai proastă cale; dar dacă nu avea niciun indiciu, era cea mai bună, deoarece exista șansa ca orice lucru ciudat care atrăgea atenția urmăritorului să fie același care atrăsese atenția urmăritului. De undeva trebuie să înceapă un om, și ar fi bine să fie exact de unde un alt om s-ar putea opri. Ceva în legătură cu treptele care urcau spre local, ceva în legătură cu liniștea și caracterul pitoresc al restaurantului, a trezit toată fantezia romantică neobișnuită a detectivului și l-a făcut să se hotărască să acționeze la întâmplare. A urcat treptele și, așezându-se la o masă lângă fereastră, a cerut o ceașcă cu cafea neagră.

Era pe la jumătatea dimineții și nu luase micul dejun; pe masă se aflau resturi ale altor mic-dejunuri care îi aminteau că îi

era foame; și, adăugând un ou poșat la comanda sa, a început, gânditor, să mestece niște zahăr alb în cafea, gândindu-se tot timpul la Flambeau. Își amintea cum scăpase Flambeau, o dată cu o foarfecă de unghii și o dată cu o casă în flăcări; o dată fiind nevoit să plătească pentru o scrisoare neștampilată și o dată convingând oamenii să se uite prin telescop la o cometă care putea distruge lumea. Credea că mintea lui de detectiv este la fel de bună ca a unui infractor, ceea ce era adevărat. Dar își dădea seama pe deplin de dezavantaj. „Infractorul este artistul creator; detectivul este doar criticul”, a spus el cu un zâmbet acru, și și-a ridicat încet ceașca cu cafea la buze, lăsând-o jos foarte repede. Pusese sare în ea.

S-a uitat la recipientul din care ieșise praful argintiu; era cu siguranță o zaharniță; la fel de clar destinată zahărului ca o sticlă de șampanie pentru șampanie. S-a întrebat de ce ar fi trebuit să țină sare în ea. S-a uitat să vadă dacă nu cumva existau și alte feluri de recipiente mai puțin convenționale. Da; mai erau două solnițe destul de pline. Poate că exista o specialitate în ceea ce privește condimentul din solnițe. L-a gustat; era zahăr. Apoi a privit în jur cu un aer revigorat de curiozitate, pentru a vedea dacă mai existau și alte urme ale aceluși gust artistic deosebit care punează zahărul în solniță și sarea în zaharniță. Cu excepția unor stropi ciudați ai unui lichid închis la culoare pe unul dintre pereții tapetați cu hârtie albă, întregul local părea îngrijit, vesel și obișnuit. A sunat clopoțelul pentru chelner.

Când acesta s-a grăbit să vină, cu părul ciufulit și cu ochii cam încețoșați la acea oră matinală, detectivul (care nu era lipsit de apreciere pentru formele mai simple de umor) l-a rugat să guste zahărul și să vadă dacă se ridică la înălțimea reputației hotelului. Rezultatul a fost că ospătarul a căscat brusc și s-a trezit.

— Le faceți această glumă delicată clienților dumneavoastră în fiecare dimineață? întrebă Valentin. Nu vă plictisește niciodată farsa de a schimba sarea și zahărul?

Când această ironie a devenit mai clară, chelnerul l-a asigurat bâlbâindu-se că stabilimentul nu avea cu siguranță o astfel de intenție; trebuie să fie cea mai ciudată greșeală. A ridicat zaharnița și s-a uitat la ea; a ridicat solnița și s-a uitat la ea, fața lui devenind din ce în ce mai nedumerită. În cele din urmă, s-a scuzat brusc și, plecând în grabă, s-a întors în câteva secunde cu patronul. Patronul a examinat și el zaharnița și apoi solnița; el avea de asemenea o privire nedumerită.

Dintr-o dată, chelnerul a devenit incoerent izbucnind într-o avalanșă de cuvinte.

— Cred, băigui el cu înverșunare, cred că sunt acei doi clerici.

— Care acei doi clerici?

— Cei doi clerici, spuse chelnerul, care au aruncat cu supă pe perete.

— Au aruncat supa pe perete? repetă Valentin, fiind sigur că trebuie să fie vorba de o insolită metaforă italiană.

— Da, da, spuse agitat ospătarul și arată cu degetul spre stropii întunecați de pe hârtia albă; a aruncat-o acolo, pe perete.

Valentin și-a îndreptat privirea nedumerită către patron, care i-a venit în ajutor cu un raport mai complet.

— Da, domnule, spuse el, este foarte adevărat, deși nu cred că are vreo legătură cu zahărul și sarea. Doi preoți au venit și au mâncat supă aici foarte devreme, de îndată ce obloanele au fost ridicate. Erau amândoi oameni foarte liniștiți și respectabili; unul dintre ei a achitat nota de plată și a ieșit; celălalt, care părea mult mai lent, a mai stat câteva minute să-și strângă lucrurile. Dar a plecat în cele din urmă. Numai că, înainte de a ieși în stradă, a ridicat în mod intenționat castronul

pe care-l golise doar pe jumătate și a aruncat supa pe perete. Eu eram în camera din spate, la fel și chelnerul; așa că m-am grăbit să ies la timp, dar am găsit peretele stropit și localul gol. Nu este nicio pagubă deosebită, dar a fost o obrăznicie groaznică; și am încercat să-i prind pe acei oameni în stradă. Erau însă prea departe; am observat doar că au luat-o pe la intersecția următoare, pe strada Carstairs.

Detectivul era în picioare, cu pălăria pe cap și bastonul în mână. Se hotărâse deja că în întunericul cosmic al minții sale nu putea decât să urmărească pe cel arătat cu degetul; și acesta era destul de ciudat. Achitându-și nota de plată și trântind cu zgornot ușile din sticlă în urma lui, în scurt timp a ajuns pe cealaltă stradă.

Era norocos că, până și în astfel de momente febrile, privirea lui era calmă și ageră. Ceva dintr-o vitrină a trecut pe lângă el ca o simplă străfulgerare; totuși s-a întors să se uite. Magazinul vindea legume și fructe apreciate, o gamă de produse expuse în aer liber și etichetate în mod clar cu numele și prețurile lor. În cele două compartimente cele mai proeminente se aflau două grămezi, de portocale și respectiv de nuci. Pe grămada de nuci se afla o bucată de carton, pe care era scris îngroșat, cu cretă albastră, "Cele mai bune portocale, două la un penny". Pe grămada de portocale era o descriere la fel de clară și de exactă: "Cele mai bune nuci de Brazilia, 4 penny o jumătate de kg". Valentin s-a uitat la aceste două pancarte și a avut impresia că mai întâlnise această formă extrem de subtilă de umor și asta ceva mai recent. El i-a atras atenția vânzătorului de fructe cu fața roșie, care privea destul de încruntat de-a lungul străzii, asupra acestei inexactități din reclamele sale. Vânzătorul nu a spus nimic, dar a așezat brusc fiecare cartonaș la locul său. Detectivul, sprijinindu-se elegant

pe bastonul său de mers, a continuat să examineze magazinul. În cele din urmă, spuse:

— Vă rog să-mi scuzați aparenta irelevantă, bunul meu domn, dar aș dori să vă pun o întrebare în domeniul psihologiei experimentale și al asocierii de idei.

Negustorul cu fața roșie l-a privit cu o privire amenințătoare; dar Valentin a continuat bine dispus, legănându-și bastonul:

— Ce legătură există, continuă el, între două bilete puse greșit în magazinul de verdeturi și o pălărie preoțească cu boruri mari care a venit la Londra în vacanță? Sau, în caz că nu mă fac înțeles, care este asocierea mistică care leagă ideea de nuci marcate ca portocale de ideea a doi preoți, unul înalt și celălalt scund?

Ochii negustorului îi ieșeau din cap ca ai unui melc; pentru o clipă a părut într-adevăr că ar putea să se năpustească asupra străinului. În cele din urmă, s-a bâlbâit mânios:

— Nu știu ce treabă ai tu cu asta, dar dacă ești unul dintre prietenii lor, poți să le spui din partea mea că o să le sparg capetele alea proaste, fie că sunt sau nu preoți, dacă mă mai supără din nou.”

— Chiar așa? întrebă detectivul, cu multă simpatie. Te-au supărat?

— Unul dintre ei a făcut-o, spuse negustorul înfierbântat; mi-a rostogolit fructele pe toată strada. L-aș fi prins pe nebun dacă nu ar fi trebuit să le adun de pe jos.

— Pe unde au luat-o acești preoți? întrebă Valentin.

— Mergi pe a doua stradă pe partea stângă și apoi traversează piața, spuse celălalt cu promptitudine.

— Mulțumesc, răspuse Valentin, și a dispărut ca prin magie. Pe cealaltă parte a celei de-a doua piețe a găsit un polițist și i-a spus:

— E urgent, domnule polițist; ați văzut doi preoți cu pălării cu borul lat?

Polițistul începu să râdă pe înfundate:

— Da, domnule; și dacă mă întrebați pe mine, unul dintre ei era beat. Stătea în mijlocul drumului acel zăpăcit, acel..

— Încotro au luat-o? răbufni Valentin.

— Au luat unul dintre autobuzele galbene de acolo, răspuse bărbatul; cele care merg spre Hampstead.

Valentin și-a scos cartea de vizită și a spus foarte repede:

— Cheamă doi dintre oamenii tăi să vină cu mine în urmărire, și a traversat strada cu o energie atât de molipsitoare, încât polițistul greoi a fost mișcat până la o supunere aproape agilă. Într-un minut și jumătate, detectivului francez i s-au alăturat pe trotuarul celălalt un inspector și un bărbat în civil.

— Ei bine, domnule, începu primul, surâzând cu emfază, și ce poate...?

Valentin a arătat brusc cu bastonul său.

— O să vă spun pe acoperișul celui omnibus, spuse el, precipitându-se și strecurându-se prin învâlmășeala traficului. Când toți trei s-au prăbușit gâfâind pe scaunele de sus ale vehiculului galben, inspectorul a spus:

— Am putea merge de patru ori mai repede cu un taxi.

— Destul de adevărat, răspuse tacticos liderul lor, dacă am avea măcar o idee despre unde mergem.

-Ei bine, unde mergeți? întrebă celălalt, privindu-l fix.

Valentin a fumat încruntat timp de câteva secunde; apoi, scoțându-și țigara din gură, a spus:

— Dacă știi ce face un om, treci în fața lui; dar dacă vrei să ghicești ce face un om, rămâi în spatele lui. Rătăcește-te când se rătăcește el; oprește-te când se oprește el; călătorește